

■ Η συζήτηση του νομοσχεδίου στη Βουλή έδωσε στους βουλευτές του ΠαΣοΚ το έναυσμα για αντεπίθεση

Τους ξύπνησε ο «βασικός μέτοχος»...

...αλλά «κοίμισε» κορυφαιούς υπουργούς που απέφυγαν επιμελώς να τοποθετηθούν δημοσίως

Ρεπορτάζ
Ι. Κ. ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ

«Μα τι συνέβη ξαφνικά;» ήταν η μάλλον έκπληκτη αντίδραση κορυφαιού υπουργού της κυβέρνησης απέναντι σε ένα ΠαΣοΚ που έμοιαζε αναζωογονημένο. Η συζήτηση για τον «βασικό μέτοχο» ήταν ίσως η πρώτη συντεταγμένη πολιτική μάχη που έδωσε το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης, αφότου βρέθηκε στην αντιπολίτευση. Μια μάχη που δόθηκε στη Βουλή αλλά και στις τηλεοράσεις, με όλο το στελεχιακό δυναμικό στην πρώτη γραμμή, με ένταση και πάθος. Η ψήφιση του νόμου προφανώς δεν απετράπη, αλλά η κυβέρνηση αναγκάστηκε να νομοθετήσει σε δυσμενείς κοινοβουλευτικές συνθήκες και ούτε είναι βέβαιο ότι κέρδισε τελικώς τις εντυπώσεις, παρόλο που αγωνιζόταν σε ένα προνομιακό για αυτήν πεδίο.

Αξίζει να αναφερθεί το εξής. Ενώ οι βουλευτές του ΠαΣοΚ συνωθούν να πάρουν τον λόγο στη συζήτηση του νομοσχεδίου ενώπιον της ολομέλειας (με αποτέλεσμα να επιμηκυνθεί σημαντικά η διαδικασία), οι βουλευτές της ΝΔ απέφυγαν επιμελώς να κάνουν αισθητή την παρουσία τους, ενώ οι υπουργοί της ΝΔ άφησαν ευχαρίστως τους κκ. Π. Παυλόπουλο και Θ. Ρουσόπουλο να σηκώσουν μόνο τους το φορτίο της αντιπαράθεσης, ακροθιγώς συνεπικουρούμενοι και από τον κ. Αν. Παπαληγούρα. Για ένα νομοσχέδιο που υπεγράφη από ολόκληρο το Υπουργικό Συμβούλιο η προσέλευση είναι μάλλον απογοητευτική.

■ Ενστικτο αυτοσυντήρησης

Στελέχη του ΠαΣοΚ εκτιμούσαν ότι αυτή η «χειμρία αφύπνιση» της αξιωματικής αντιπολίτευσης ήταν σχεδόν αυθόρμητη και δεν υλοποίησε κάποιον γενικότερο σχεδιασμό ούτε υπάκουσε σε κάποια υποκίνηση. Εξηγούσαν ότι η αντίδραση αυτή ήταν απόρροια της γενικής αίσθησης πως στόχος του φωτογραφικού νομοσχεδίου της ΝΔ ήταν βεβαίως η οικογένεια του κ. Γ. Μπόμπολα αλλά κυρίως το ίδιο το ΠαΣοΚ και ότι η κυβέρνηση μεθοδεύει ανοιχτά την αποδυνάμωση των ερεισμάτων της αντιπολίτευσης στον χώρο του Τύπου. Με άλλα λόγια, το ΠαΣοΚ έδωσε μια «μάχη αυτοσυντήρησης».

Τα ίδια στελέχη όμως επέμεναν στην έλλειψη σχεδίου και σημείωναν:

«Η κυρία Βάσω Παπανδρέου ήταν αυτή που

Στιγμιότυπο από την πτέρυγα του ΠαΣοΚ κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου στην ολομέλεια της Βουλής, με τον κ. Ε. Βενιζέλο (στο μέσον) να διατυπώνει με έντονο τρόπο τις απόψεις του, τον κ. Δ. Ρέππα (αριστερά) να αντιδρά με παρόμοιο τρόπο και τον κ. Θ. Πάγκαλο να παρακολουθεί τα τεκταινόμενα

πρώτη εξήγγειλε με συνέντευξη της ότι το ΠαΣοΚ θα καταψηφίσει το νομοσχέδιο για τον «βασικό μέτοχο», τη στιγμή που η επίσημη κομ-

ματική ηγεσία εμφανιζόταν διστακτική.

● Οτι η κυρία Άννα Διαμαντοπούλου μίλησε και αυτή πρώτη, σχεδόν αυτοβούλως

(και ευλόγως...), για κατάργηση του νόμου όταν το ΠαΣοΚ έλθει στην κυβέρνηση.

● Οτι ο κ. Ευ. Βενιζέλος έδωσε για άλλη μία φορά τον τό-

νο της αντιπαράθεσης στη Βουλή και στις τηλεοράσεις.

● Αλλά ότι ο κ. Γ. Παπανδρέου δεν έκρινε σκόπιμο να παραστεί κατά την κοινοβου-

λευτική συζήτηση, μια απουσία η οποία προκάλεσε απορίες, γκρίνιες και σχόλια στην Κοινοβουλευτική Ομάδα του κόμματός του.

■ Η παγίδα της ΝΔ

Συνεργάτες του προέδρου του ΠαΣοΚ αρνούσαν να αξιολογήσουν αυτή την απουσία. Σημείωναν, πάντως, ότι σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να εκληφθεί ως «απόσταση προφύλαξης» από το αντικείμενο του νομοσχεδίου. Και υπενθύμιζαν ότι ο αρχηγός της αντιπολιτεύσεως είχε ήδη τοποθετηθεί με πολύ σκληρές εκφράσεις εναντίον του νομοσχεδίου, δίνοντας τον τόνο στην αναπαράθεση, ενώ η τελική θέση του ΠαΣοΚ υπέρ της καταψήφισης ήταν ήδη διακριτή στις πρώτες αντιδράσεις του κόμματος, μόλις το νομοσχέδιο δόθηκε στη δημοσιότητα προ μηνός.

Υποστηρίζουν, δηλαδή, ότι το κόμμα δεν σύρθηκε από τα στελέχη του ή από άλλους παράγοντες, αλλά ότι υπήρχε εξαρχής και στρατηγική και μέθοδος ώστε «το ΠαΣοΚ να καταψηφίσει το νομοσχέδιο, χωρίς να πέσουμε στην παγίδα που μας έστηνε η ΝΔ και να μας χρεώσει στη διαπλοκή». Στη στρατηγική αυτή εντάσσονται και τις οκτώ προτάσεις για τη διαφάνεια που ανέπτυξε ο κ. Παπανδρέου ενώπιον της ΚΟ του κόμματός του.

■ Οι αρχικές αποκλίνουσες απόψεις για τη φύση του νομοσχεδίου κατέληξαν γρήγορα σε συντεταγμένη κριτική της κυβέρνησης

Μετά τη σύγχυση οι βολές κατά ριπάς

Στην ηγεσία του ΠαΣοΚ υπήρχε εξαρχής η εκτίμηση ότι πρόθεση της ΝΔ και του φιλικού της Τύπου ήταν να δημιουργήσει στην κοινή γνώμη ένα δίπολο «κυβέρνηση - διαπλοκή» και να χρεώσει στη διαπλοκή όσους διαφωνούν με τα σχέδια της κυβέρνησης. Και γι' αυτό θεωρούν ότι το ΠαΣοΚ έπρεπε να ακολουθήσει έναν πιο μεθοδικό βηματισμό ώστε να ανταχθεί στην κυβέρνηση χωρίς να θεωρηθεί υπερασπιστής συγκεκριμένων συμφερόντων.

■ Οι αντιρρήσεις

Όλα αυτά θα είχαν απλώς φιλολογικό νόημα αν δεν υπέκρυπταν αποκλίνουσες εκτιμήσεις και στρατηγικές μέσα στο κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Είναι χαρακτηριστικό ότι υπήρξαν στελέχη, όπως ο πρώην Πρόεδρος της Βουλής κ. Απ. Κακλαμάνης, τα οποία διατύπωσαν σε συνομιλητές τους τον προβληματισμό μήπως το ΠαΣοΚ θα πρέπει να υπερψηφίσει το νομοσχέδιο για τον «βασικό μέτοχο» για να μη δώσει λαβή ότι υπερασπίζεται τη διαπλοκή και βρεθεί πολιτικά απομονωμένο. Στη συνέχεια, βεβαίως, ο πρώην Πρόεδρος της Βουλής ευθυγραμμίστηκε με τη γενικότε-

ρη στάση της παράταξής του και επέκρινε δριμύτητα το νομοσχέδιο κατά την τοποθέτησή του στην Ολομέλεια, επαναλαμβάνοντας και τις γνωστές απόψεις του περί διαπλοκής.

Μια δεύτερη ομάδα στελεχών όπως οι κκ. Χ. Καστανίδης και Στ. Μπένος άσκησαν κριτική στην πρωτοβουλία του ΠαΣοΚ να εγγράψει στο Σύνταγμα τα περί «ασυμβίβαστου» και «βασικού μετόχου» κατά την πρόσφατη αναθεώρηση. Δεν είναι λίγοι στο κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης αυτοί που μιλούν πλέον ευθέως για «κολοσσιαίο λάθος» και για «στρατηγικό αποπλισμό» του ΠαΣοΚ, το οποίο ενέδωσε στη «διαπλοκολογία» της ΝΔ.

■ Τα «συμφέροντα»

Η κριτική αυτή στρέφεται εμμέσως κατά του κ. Βενιζέλου, ο οποίος είχε χειριστεί την αναθεώρηση του Συντάγματος και ο οποίος αισθάνθηκε την ανάγκη να απαντήσει ότι την αναθεώρηση δεν την έκανε μόνος του ούτε από του κεφαλιού του και ότι εκείνη την εποχή είχε ασκηθεί μεγάλη πίεση στο ΠαΣοΚ για το θέμα της διαπλοκής, από την οποία η τότε κυβερνητική παράταξη έπρεπε με κάποιον τρό-

πο να ξεφύγει. Στελέχη των κυβερνήσεων του ΠαΣοΚ υπενθυμίζουν πάντως ότι ο κ. Βενιζέλος είχε πάρει πάνω του την υπόθεση της αναθεώρησης και ότι στο θέμα του «βασικού μετόχου» είχαν διατυπωθεί αντηρήσεις και από τον τότε πρωθυπουργό κ. Κ. Σημίτη και από τον νομικό σύμβουλό του κ. Γ. Παπαδημητρίου και από πολλούς υπουργούς.

Η σύγχυση επετάθη προσφάτως και από το γεγονός ότι συνεργάτες του κ. Παπανδρέου ή στελέχη που αρέσκονται να μιλούν στο όνομά του έλεγαν δεξιά και αριστερά ότι ο νέος πρόεδρος του ΠαΣοΚ «θα πάρει απόστασεις από τα συμφέροντα», υιοθετώντας σχεδόν την κριτική της ΝΔ κατά του ΠαΣοΚ στο ζήτημα της διαπλοκής. Οι ίδιοι άνθρωποι είχαν διακινήσει την άποψη ότι «τα συμφέροντα θέλουν να οδηγήσουν το ΠαΣοΚ σε εκλογές» με αφορμή τις αντιδράσεις που είχαν εκδηλωθεί εναντίον μιας ενδεχόμενης υποψηφιότητας του κ. Ν. Κωνσταντόπουλου για την Προεδρία της Δημοκρατίας.

Ο ίδιος ο κ. Παπανδρέου δεν είχε τοποθετηθεί στο ζήτημα ως την περασμένη εβδομάδα, όταν με πολύ σκληρές διατυπώσεις επέκρινε το νομο-

σχέδιο και τις προθέσεις της ΝΔ. Σε ορισμένες περιπτώσεις πάντως είχε δημιουργήσει την εντύπωση ότι επικρίνει την προηγούμενη πολιτική της παράταξης του λέγοντας ότι το ΠαΣοΚ πολύ εύκολα παραχώρησε στη ΝΔ το πεδίο της διαφάνειας και ότι θα έπρεπε να το είχε αποφύγει. Μια διατύπωση αναμφισβήτητα ορθή αλλά διπλής ανάγνωσης.

■ Το πρόσχημα

Οτι και αν συνέβη, πάντως, και ανεξαρτήτως των εκατέρωθεν προθέσεων, προσχεδιασμένα ή όχι, το ΠαΣοΚ ξεκαθάρισε το τοπίο και έδωσε για πρώτη φορά τόσο απενοχοποιημένα και τόσο επιθετικά μια μάχη με τη ΝΔ στο πεδίο της διαπλοκής. Αυτό οφείλεται όχι μόνο σε ενστικτο αυτοσυντήρησης αλλά κυρίως στην όλο και πιο στέρα πεποίθηση ότι η ρητορική κατά της διαπλοκής δεν είναι παρά το πρόσχημα με το οποίο η ΝΔ επιχειρεί να ποδηγετήσει τον Τύπο και να εξυπηρετήσει τα φιλικά της συμφέροντα. Και υπό αυτή την έννοια ο νόμος για τον «βασικό μέτοχο» μπορεί να αποδειχθεί κομβικό σημείο στη γενικότερη πολιτική αντιπαράθεση και στην αντιπολιτευτική πορεία του ΠαΣοΚ.